

Kosztolányi Dezső:

HAJNALI RÉSZEGSÉG

Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.
Múlt éjszaka - háromkor - abbahagytam
a munkát.

Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-zúgva nagyban,
csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.

Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva, s mérges altatókkal.

Az, amit írtam, lázasan meredt rám.

Izgatta szívem negyven cigarettám.

Meg más egyéb is. A fekete. Minden.

Hát fölkelek, nem bánom az. egészet,

sétálgatok szobámba, le-föl, ingben,

köröttem a családi fészek,

a szájakon lágy, álombeli mézek,

s amint botorkálok, itt mint a részeg,

az ablakon kinézek.

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?

Te ismered a házam,

s ha emlékezni tudsz a

hálószobámra, azt is tudhatod,

milyen szegényes elhagyott

ilyenkor innen a Logodi-utca,

ahol lakom.

Tárt otthonokba látsz az ablakon.

Az emberek feldöntve és vakon,

vízszintesen fekszenek,

s megforduló szemült kacsintva néz szét

ködébe csalfán csillogó eszüknek,

mert a mindennapos agyvérsegyénység

borult reájuk.

Mellettük a cipőjük, a ruhájuk

s ők a szobába zárva, mint dobozba,

melyet ébren szépítnek álmodozva,

de - mondhatom - ha így reá meredhetsz,

minden lakás olyan, akár a ketrec.

Egy kelteóra átketyeg a csöndből,

sántítva baktat, nyomban felcsörömpöl,

és az alvóra szól a
harsány riasztó: "ébredj a valóra."

A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik,
gyom virít alóla,
s nem sejti senki róla,
hogy otthonunk volt-e vagy állat óla.

De fönnt, barátom, ott fönnt a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és sziláidul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanába rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt
mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélegző lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők, akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.

Én nem tudom, mi történt vélem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhant felettem,
s felém hajolt az, amit eltemettem
rég, a gyerekkor.

Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogy már pirkadt is keleten, s szélben
a csillagok szikrázva, észrevétlen
meg-meglibegtek, és távolba roppant
fénycsóvalobbant
egy mennyei kastély kapuja tárult,
körötte láng gyúlt,
valami rebbent,
oszolni kezdett a vendégsereg fent,
a hajnali homály mély
árnyékai közé lengett a báléj,
kűnn az előcsarnok fényárban úszott,
a házigazda a lépcsőn búcsúzott,

előkelőúr, az ég óriása,
a bálterem hatalmas glóriása,
s mozgás, riadt csilingelés, csodás,
halk női suttogás,
mint amikor már vége van a bálnak,
s a kapusok kocsikért kiabálnak.

Egy csipkefátyol
látszott, amint a távol
homályból
gyémántosan aláfoly,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő,
és rajt egy ékkő
behintve fénnel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szűzi
szép mozdulattal csillogó fejékét
hajába tűzi,
és az álomnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben,
s tovább robog kacér mosollyal ebben,
aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejútnak,
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk fölsziporkáz.

Szájtátva álltam,
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
az égbe bál van, minden este bál van,
és most világolt föl értelme ennek
a régi, nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek
fényes körútjain a végtelennek.

Virradtig
maradtam így és csak bámultam addig.
Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél
ezen a földön mily kopott regéket,
miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél

és annyi rest éj,
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?

Ötven,
jaj, ötven éve - szívem visszadöbben -
halottjaim is itt-ott, egyre többen -
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő, fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyem mint morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig hajoltam, s mindezt megköszöntem.

Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hinnem,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húrnak
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van,
annak, kit nem lelelt se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lazulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hogy lelkek és göröngyölt közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

(E vers a Testvérem kedvence is volt, temetésén a Bánffy György mondta el.)